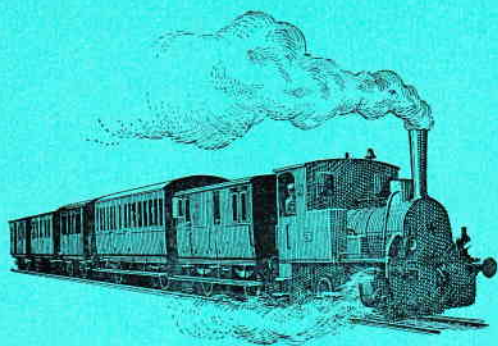

Jernbanen

DANSK JERNBANE-KLUB'S TIDSSKRIFT

FORENINGEN DRIVER
MUSEUMSTOGET
MARIBO - BANDHOLM

nr. **5**
Juli 1967

Speno International S. A.

Geneve

48-stens skinneslibetog TM 410

Repræsentant i Norden:

SOPHUS BERENDSEN A/S Amaliegade 10, København K.

Hos os er det intet problem at finde frem til den rigtige farve

Vælg mellem 1000 forskellige nuancer...

Der sker noget i min spændende »Kulør-Bar«.

Vi har den fantastiske **SADO-MATIC** farvetonemaskine, der på 60 sek. fremtryl-ler enhver nuance og tilfredsstiller selv det mest individuelle farveønske.

Vælg mellem 1000 nuancer, som vi præsenterer for Dem i smukke farvekortbøger. — Alle 1000 nuancer leveres i Sadolins kendte mærke-va-rekvaliteter, f. eks.: Tempo, Sadolux, Sadosan,

SADO-MATIC

FARVETONEMASKINEN

P. Adamsen
Farve og Tapet

Gentoftegade 52
Tlf. Gentofte 1060

DANSK JERNBANE-KLUB

FORENINGEN STIFTET 15. JANUAR 1961

Jernbanen

Nr. 5 - 1967

7. årgang

Foreningen er tilsluttet:

Dansk Model- og Jernbane Union (DMJU)
og MOROP.

Foreningen samarbejder med:

Svenska Järnvägsklubben, Stockholm,
Setedalsbanens Hobbyklub, Kristiansand,
Freunde der Eisenbahn e. V., Hamburg
Sporvejshistorisk Selskab, København,
samt modeljernbaneklubberne i provinsen.

★

Formand:

Politiladvokat, cand. jur. Birger Wilcke,
Søbakken 24, Charlottenlund.
Tlf. (01 66) ØRdrup 2209.

Sekretær:

Frilmærkehandler P. Thomassen,
Strandvejen 201, Hellerup.
(Træffetid: tirsdag-fredag kl. 10-14).

Kasserer:

Assistent Mogens Bruun,
Lindehøjen 10, Vanløse.
Postgironummer 11 73 80.

Museumstoget:

Trafikafd. og information:
B. Chorflitz, tlf. (01 72) TAg 5743, eller
Maribo Turistbureau,
tlf. (03 885) Maribo 496.

DJK Odense-afdelingen:

Hans Gerner Christiansen,
Bernstorffsvej 17, Odense.
Tlf. (90) 13 08 72.

DJK's nordjyske afdeling:

Trafikassistent S. P. Laursen,
Fælkevej 7, Randers.
Tlf. (064) 2 65 84.

DJK's repræsentant på Lolland-Falster:

Trafikassistent O. K. Jensen,
Søvnaget 23, Maribo.

Redaktør:

Konsulent Erik B. Jonsen (ansvarsh.),
Esthersvej 19 B, Hellerup.
Tlf. (01 43) HEIrup 6850.

Annonceekspedition:

Boulevarden 6, 3. sal, Kgs. Lyngby.
Tlf. (01 72) TAg 8501.

Medlemskontingent:

Ordinære medlemmer kr. 25,-
Juniormedlemmer (under 18 år
d. 1. jan. det pågældende år) . kr. 15,-
Indmeldelsesgebyr for nye medl. . kr. 5,-
Indmeldelsesformular kan rekvireres hos
kassereren (se ovenfor).

Foreningens tidsskrift »Jernbanen«, der ud-
kommer 8 gange årligt, udsendes gratis til
medlemmer.

NATIONAL-TRYKKERIET, KBH. N.

Sommerlekture

Omkring den 20. juli udkommer en ny publikation i foreningens bog-
serie:

Nr. 19:

Dansk Jernbane-Klub
Musumsbanen Maribo-Bandholm
Fortegnelse og beskrivelse af dens rullende materiel
Driftsberetning for 1965 og 1966.

44 sider, 20 illustrationer.

Pris kr. 10,00 (porto 50 øre).

»Nr. 19« – kald den det – kan bestilles ved indsættelse af ovennævnte
beløb på postgiro-konto 6 73 94, P. Thomassen, Strandvejen 201, Hell.

JERNBANEN har fået en „lillebror“

»Oliesprøjten« udkommer med 8-10 numre om året og kan bestilles af
alle DJK-medlemmer ved indsættelse af kr. 10,00 på postgiro-konto
8 99 76, Svend Jørgensen, Blichersvej 3, 1., Helsingør. (Bemærk at
Sv. J. er flyttet fra nr. 5 til nr. 3!)

Vort forsidebillede

DSB's nye 3300 hk »dieselskæmpe«, litra MZ, fotograferet på Klampenborg
station (20/6 1967). MZ'eren's første arbejdsopgave var at fremføre et »præsen-
tationstog« for pressen over strækningen Helsingør-København H.

Foto: Erik B. Jonsen.

Hads-Ning Herreds Jernbane

Privatbane – Odder

Tlf. (065) 4 00 44

Restaurant Sønderport Arbejdernes Forsamlingsbygning

Søndergade 38 – Silkeborg
Tlf. (06) - 82 13 90 - 82 13 91

Nordisk Kabel- & Trådfabrikker A/S

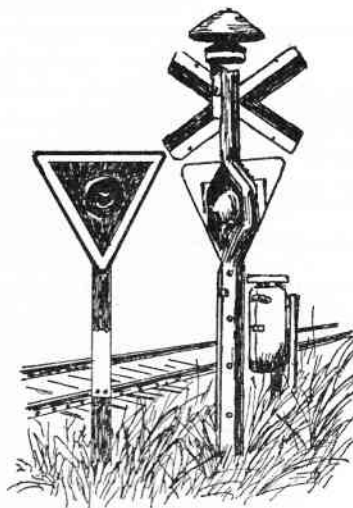
ASNÆS

Kaj Nekcelmann A/S

Silkeborg
Tlf. (06) 82 33 33

Hillerød Privatbaner

Gribskovbanen og
Hillerød-Frederiksværk-Hundested
Jernbane

Hempel's Ingeniør-Forretning

Peter Skramsgade 1 – K
Tlf. MI 9842

N. J. Brandt

Import

Bredgade 25 A, K
Tlf. 14 91 17

AMAGERBANEN

1907 - 17 juli - 1967

Af P. Thomassen

AB kan i denne måned fejre sit 60 års jubilæum – men den gør det ikke. Dens ledelse indtager det samme prisværdige standpunkt som andre privatbaner: Ingen markering af halvrunde jubilæer, ingen større bevillinger til festligholdelse m. v. End ikke jubilæumsskrift ønsker man udarbejdet, omend dette kunne ske uden udgift for banen; erfaringer fra andre baners jubilæer, hvortil der blev udarbejdet for mange festskrifter af mere eller mindre selvbestaltede jubilæumsskriftfabrikanter med meget skiftende held, er medvirkende til banens ønske om at blive fri herfor. Og dette ønske vil ialtfald DJK respektere. Et forsigtigt fremsat forslag om at markere et andet slags jubilæum indenfor AB, nemlig 50 året for udsendelsen af banens første jubilæumsskrift, fandt mærkværdigvis ingen tilslutning ...

I håb om ikke at støde nogen nøjes DJK med en meget kortfattet skildring af AB; vi ved af erfaring, at næsten alle andre »fagblade« alligevel kommer med en artikel i dagens anledning, og vi ønsker heller ikke at skuffe vore medlemmer og andre læsere af vort tidsskrift. Som sagt bliver det kun en meget kortfattet beskrivelse; der bliver ikke meget »kød« på den for numermænd, trinbræt-entusiaster, godsfrimærke- og billetfans samt andet godtfolk, som det hidtil er lykkedes at holde modet oppe hos DJK's forfattere, når de krampagtigt forsøger på at skrive pænt (?), højtideligt (??) og inderligt sagligt (!!!) om hvilkensomhelst elendig hedengangen bane, som der egentligt ikke var noget videre at skrive om.

Dette kan absolut ikke siges om AB, for om den bane kan der skrives en bog så tyk og dyr, at der ikke kan sælges nok af den. DKJ's – med tiden – kommende bog om AB vil kun med største vanskelighed kunne holdes nede på samme størrelse som den sidste succes, Lyngby-Vedbæk Jernbane.

Forhistorie: Første planer om jernbane på Amager var kommandør Wildes projekt af 1866 om bane til Dragør med færgeforbindelse til Limhamn. Planer udarbejdes 1874, men der kom intet ud af dem. I 1880 var Rowan (Scandia) på færde med sine dampvogne, som han ville have kørende langs Dragør landevej eller – meget dristigt for den tid –

elektriske sporvogne. I 1890 androg konsul Steenberg om koncession på nogle lokalbaner ved København, bl. a. til Dragør. Han syntes at have mere held med sig end de foregående, måske fordi han var så forudseende at ville anlægge banen som ringbane på Amager. »Københavns Lokalbaneselskab« fik eneretsbevilling i 1895, men forskellige forhold bevirkede, at der heller ikke denne gang kom gang i sagerne. I håndbøger fra århundredskiftet stod meget dramatisk »Koncessionen forbrudt«. I 1896 og 1903 forsøgte andre sig, og endelig lykkedes det dir. C. M. Larsen i 1905 at få eneretsbevilling til »A/S Amagerbanen«.

Amagerbro station ved Amagerbrogade (ca. 1914).

Foto: Arkiv P. T.

Anlæg: Påbegyndt i 1906, sluttet på knapt et år. Den 12 km lange bane anlagdes med 22 kg skinner og kostede godt 1,3 mill. kr. Åbnedes for offentlig trafik 17. juli 1907.

Faste anlæg: Stationer ved Amagerbro, Øresundsvej, Syrevej, Kastrup, Tømmerup, St. Magleby og Dragør, trinbrætter ved Engvej, Saltværksvej og Lufthavnen i tidens løb. Mange private sidespor, (op til 16 ialt) mest omfattende ved Syrevej. Sporet til havnen i Kastrup betragtes som privat sidespor og ikke som havnebane. Derimod ejede AB en havnebane i Dragør, som imidlertid aldrig blev bygget. Men at banen ejede arealet til den, blev den så sent

HOTEL „HARMONIEN“

Nakskov

øens største hotel

Restaurant – Bar – Dans
smukke selskabslokaler
i alle størrelser

Eget konditori

Thyssen & Jacobsen

Perlegade 16 – Sønderborg
Tlf. (044) 2 15 80

STØT DANSK ARBEJDE

J. N.

Lolland-Falsters Frøhandel A/S

Nørrebro 32, Maribo
Tlf. (03) 885 - 944

KETTINGE BETONVAREFABRIK

Fuglegaards Stenværk
R. Skjoldby

Postkonto: 8 06 97

Telefoner:

Stenværk og kontor: (03) 87 13 37
Betonvarefabriken: (03) 87 12 70

Varde Privatbaner

Vestbanegaarden – Varde
Tlf. (052) 2 13 98

F. Berg Jacobsen

Tømremester

Østergade 52 – Skjern
Tlf. (073) 5 04 54

Dansk Voxdug Industri

Gl. Kalkbrænderivej 6 – Kbhvn. Ø.
Tlf. TRia 6586

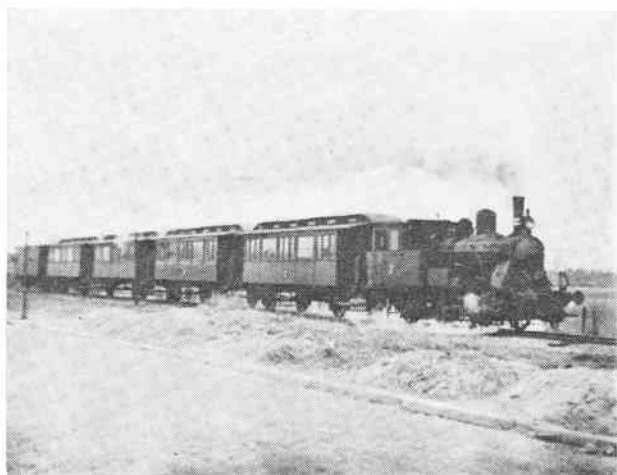
HARVESTER

Ringe
FYN

Maribo Bryghus

som i 1953 mindet om, da den blev afkrævet et klækkeligt beløb til kloakeringsarbejder.

Rullende materiel: Banen har i tidens løb ejet 8 damplokomotiver, 2 motorlokomotiver, 1 motorvogn, 13 personvogne, 2 post- og rejsegodsvogne (der senere blev til rene rejsegodsvogne, samt en ren rejsegodsvogn, der benyttes som togførervogn; 6 lukkede godsvogne og 23 åbne. Af disse sidste overbyggedes 10 og anvendtes som lukkede godsvogne, og 8 af de øvrige kunne indrettes som »sommervogne« med blafrende sejl på stænger og andet godt. Af hele dette materiel er 8 åbne godsvogne solgt til DSB, 2 personvogne til OHJ og resten ophugget. Desuden har et varierende antal private vogne været indlemmede i AB's vognpark, nemlig tank- og krukkevogne og de berygtede latrinvogne – litra ZD – ikke at forglemme. Om sidstnævnte kan der skrives et frygteligt saftigt-ulækkert kapitel, som pladsen heldigvis ikke tillader.

»Amagerbanen« kører igen (7/5 1940). Foto: Arkiv P. T.

Persontrafik: I årenes løb er befordret ca. 21 millioner rejsende; størst var tallene i 1919/20 (950.000) og 1944/45 (1.473.000). På store trafikdage kørtes op til 20 togpar; først i trediverne indskrænkedes persontogskørslen, da rutebilerne overtog en stor del af trafikken. Persontrafikken indstilledes i 1938, men krigsforholdene bevirkede, at den atter kom i gang i 1940. Den ophørte definitivt i 1947.

Godstrafik: I årenes løb er transporteret ca. 6,5 millioner tons gods; størst var tallet i 1918/19 (197.000 tons), men i de seneste år har gennemsnittet været omkring 150.000 tons årligt (middeltransportlængden var dog kun ca. 2 km). De vigtigste transportartikler er benzin, syrer og andre kemikalier. Af mere særprægede transporter må nævnes latringødning (før 1918) og indtil 1200

tons hvidkål årligt. Latrintransporterne synes at have gavnet AB på mere end én måde ...

Omnibusser: Busdrift påbegyndt 1930 med 12 busser og 36 km ruter. I 1961 ejede AB 39 busser, i dag 33, der trafikerer over 100 km ruter. I årenes løb har busserne befordret ca. 150 millioner passagerer; siden 1953 har det årlige passagertal ligget over 6 millioner, og siden 1930 har busserne tilsammen kørt ca. 47 millioner km.

Personale: Der startedes med 39 ansatte; i 1919/20 var tallet ikke mindre end 97, et imponerende personale for en 12 km bane. Til sammenligning tjener, at Lyngby-Vedbæk Jernbane, der havde samme længde, måtte nøjes med 8 mand samme driftsår. AB's personalestyrke faldt da også med tiden; da en del af den overførtes til omnibusdriften, kom man ned på 45, og idag beskæftiger jernbanen 17. Til gengæld er der ca. 120 ansatte ved omnibusdriften (i 1959/60 var der 149). Samarbejdet med Københavns Sporveje skulle være begyndt i 1940, men krigen væltede alle planer, og fællesdriften kom først i gang i 1947.

Driftsresultater: Største tal for jernbanen: Indtægt 1.107.000 i 1919/20, udgift 997.000 i 1944/45, overskud 246.000 i 1919/20, underskud 253.000 i 1946/47. Største tal for omnibusserne: Indtægt 4.245.000, udgift 4.980.000, underskud 735.000 alt sammen i 1965/66. Største overskud var 526.000 i 1947/48.

Driftbestyrere: Kaptajn C. F. Kiær 1907–30, direktør E. Baht 1930–42, direktør Ric. Andersen 1942–64, efterfulgt af sporvejsdirektør K. N. Andersen.

*

Den lidt ældre generation af »amagerkanere« har mange kære minder om AB, der da også har haft mange kælenavne, hvoraf »Det kogende vand« og »Amager-Jonas« vel er de mest kendte. Og hvem husker ikke den navnkundige »Frederik VII« (stationsforstander Larsen i Tømmerup), der var ligeså folkekær som sin kongelige navnefælle.

Når man som undertegnede i tyverne har »ligget på landet« i Dragør, mindes man det meget maleriske syn, når søndagsaftentoget på store trafikdage bestod af lige så mange »sommervogne« som almindelige personvogne, åbne godsvogne med sejldug, men alligevel med dinglende elektriske lamper under de blafrende baldakiner. På afstand lignede toget en beduinlejr på hjul, fyldt af glade rejsende fra anlægsfest, havnefest eller blot fra »en søndag på Amager« ved nord- eller sydstrand eller Mamrelund med tilhørende tang, mudder og andet godt. AB var til 1930 det bedste eksempel på en lokalbane, der trods sin lidenhed var uundværlig. At den havde ganske betydelige transportopgaver, viser antallet af togkilometer ganske tydeligt, idet der sidst i tyverne kørtes omkring 200.000 togkilometer årligt, hvoraf godt halvdelen med damp. Ganske godt klaret på en 12 km bane. Efter at banen blev til en ren godsbane fra 1947, køres 6–8000 togkm årligt på de resterende 6 km, hvortil kommer en del rangering.

„Skagensbanen“

Privatbane

Tlf. (084) 4 10 10

MALING
Tapet
Gulvbelægning

Farvemessen

Vestergade 17
Tlf. Maribo 989 - 990

Ejnar Nielsen
Blikkenslagermester

Ryesvej 16 – Holstebro
Tlf. (074) 22534

Kun 1. classes arbejde udføres

Industri- og Håndværkerskolen

Bispegade
Tlf. (03) 85 23 55
Nykøbing F.

A/S BRDR. FRIIS-HANSEN
autoforhandler

Sdr. Ringvej 39
Glostrup

BARNEVOGNSCENTRALEN

v/ Poul Petersen

– Byens største udvalg i barnevogne –

Rimmensgade 5 – Frederikshavn
Tlf. (084) 2 39 80

A/S N. P. UTZON

Fiskenet – Garn – Tovværk spec. bagagenet

Middelfart
Tlf. (09) 41 50 02

TROLDHEDE-KOLDING-VEJEN
JERNBANE

Kolding
Tlf. (055) 2 52 55

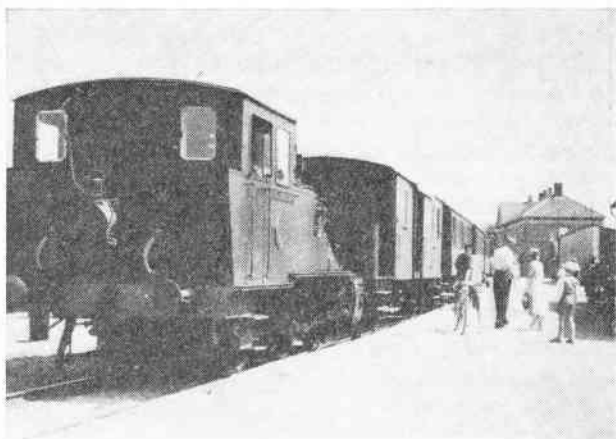
ANDR. HANSEN
Smedemester

Nordenskov St.
Tlf. (052-96211) Nordenskov 35

STUBBEKØBING AUTOLAKERING

Orevej 23
Stubbekøbing
Tlf. (03) 84 10 43

Det blev en større omvæltning, da banen i 1938 første gang indstillede persontrafikken, og Amagerbro station blev nedrevet. Mon ikke det var den eneste danske station, der havde resten af en bondegård liggende på perronen? Der var endda oprindeligt restauration i den, men det kom der ikke noget godt ud af. Da krigen medførte, at persontrafikken genoptoges i 1940, flyttedes Amagerbro »station« hen til Vermlandsgade overfor den nuværende godsekspedition for senere at blive flyttet tilbage til Amagerbrogade overfor »Penalhuset«, hvis beboere ikke rigtig syntes om lokomotivrøgen på vaskedage.

Loko nr. 5 med persontog på Dragør station 6/5 1940).

Foto: Arkiv P.T.

Medens AB aldrig har haft gennemgående personekspedition med statsbanerne, har den altid været »om sig« med lokale arrangementer. Der solgtes billetter til Saltholm via Kastrup og til Limhamn via Dragør, ligesom man kunne købe kombinerede billetter til togrejse og teater, til borgerfester eller endda til dinér eller kabaret på Dragør badehotel. Sidstnævnte kostede i 1907 2 kr. og 50 øre – alt inklusive. Togbilletten kostede alene 50 øre hver vej, hvis man ikke ønskede at mæske sig i Dragør.

★

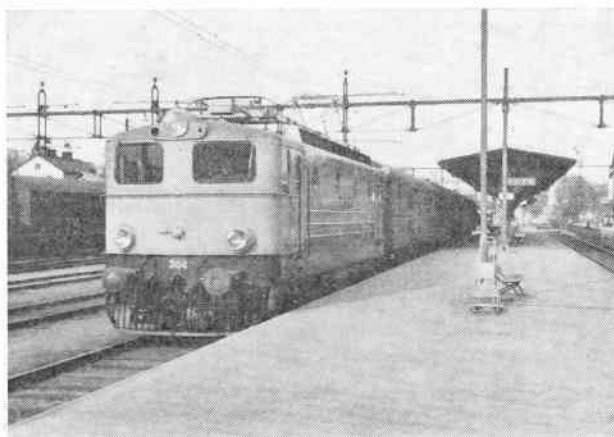
At nogen kan tænke sig at nedlægge godsbanen Amagerbro-Kastrup på grund af det meget beskedne underskud (ca. 1,50 pr. tons transporteret gods), må være en gåde for alle, der kan indse, hvad der vil ske, når de store industrier langs banen skal transportere godset med biler. Bevar os vel for at få flere væltede tankbiler, som bryder i brand, eller syrevogne, hvis indhold kan æde og forgifte alt og alle i nærheden. I de seneste år er der anlagt flere nye private sidespor til store industrier, som vil være ilde stedt ved at skulle undvære banetransporter. Det vil også være for optimistisk at tro, at AB's omnibusdrift vil komme til at give mindre underskud, hvis jernbanen nedlægges!

Med de bedste ønsker for AB's fremtid gratulerer DJK med de 60 år!

TGOJ

Af Erik B. Jonsen

I svenske ører har navnet GRÄNGESBERG en klang af malm – men GRÄNGES – som Grängesbergbolaget kaldes i daglig tale – beskæftiger sig ikke alene med minedrift – det er også et industriforetagende, der fremstiller pladestål, rustfrit stål, rør og stålkonstruktioner. Den jernmalm, der ikke forarbejdes af Oxelösunds Järnverk og andre af Grängesbergbolagets industrielle anlæg, eksporteres til England, Tyskland og Nordamerika pr. skib – og det klares af koncernens rederi-afdeling, der råder over en flåde på nogle og tyve bulklast- og kombinerede malm- og tankskibe. Endelig – og det er vel det, der interesserer dette tidsskrifts læsere mest – forbinder koncernens egen jernbane – TGOJ (*Trafikaktiebolaget Grängesberg-Oxelösunds Järnvägar*) – malmlejerne i Grängesberg og Stråssa med koncernens egen havn i Oxelösund.

TGOJ el-loko, litra Bt, med persontog på Flen station. Maskinen er i lysegrøn/mørkegrøn bemaling, farver der nu afløses af paprika-rødt.

Foto: Erik B. Jonsen.

Historisk oversigt

Historien om malmen i Grängesberg er stærkt sammenknyttet med de svenske jernbaners historie. I 1856 åbnedes Sveriges første jernbane med offentlig trafik, Köping-Hults Järnväg (strækningen Köping-Frövi-Örebro; det sidste afsnit fra Örebro frem til lastepladsen Hult blev aldrig bygget, og selskabet tog senere navneforandring til Örebro-Köping Järnväg. Strækningsafsnittet Örebro-Frövi blev overtaget af den svenske stat i år 1900 i forbindelse med anlægget af jernbanen mellem Mjölby og Krylbo). I 1873–1877 åbnedes to mellemsvenske privatbaneselskaber for trafik, nemlig Oxelösund-Flen-Westmanlands Järnväg og Frövi-Ludvika Järnväg. Disse to selskaber, der havde fælles ledelse, sikrede sig straks interesser i »jærnbruk« forskellige steder i Bergslagen for at skaffe sig det nødvendige trafikunderlag. I 1883 dannede selskaberne »Grängesberg Grufve Aktiebolag«, som overtog hovedparten af lejerne i Grängesberg-området. I dette område var der brudt malm siden middelalderen, men først i

NORDJYLLAND SANDSUND FÆRGERI A/S Nykøbing Mors Tlf. (077) 2 14 88	AUTOLAK Autolakereri Sæbyvej 46 – Frederikshavn Tlf. (084) 2 30 35	TAXA v/ Poulsen Sdr. Strandvej 18, Ebeltoft Tlf. (06) 34 16 50
	MIDTJYLLAND AARHUS BEGRAVELSESFORRETNING Jægersgaardsgade 17-19, Aarhus Tlf. (06) 12 28 66	BASSES TAXI Strandgårdshøj 32 Ebeltoft Tlf. (063) 4 15 50
JERMO SKO v/ B. Dencker-Eilert Bredgade 40 – Løgstør Tlf. (08) 67 16 00		Kør med TAXI LILLEBIL Ring til Ebeltoft (06) 34 14 52 R. Jonassen – Egsmark
HALS-EGENSE OVERFARTEN Egense pr. Mou, Himmerland Tlf. (081) 4 26 11 – Hals 277	HOVEDBANENS RESTAURANT Hovedbanen, Aarhus Tlf. (06) 12 02 26	HELGE OLESEN Vognmand Nrd. Strandvej 74 – Ebeltoft Tlf. (06) 34 13 58
AUTO SPECIALVÆRKSTED Kaj Mortensen Badehusvej 12, Aalborg Tlf. (08) 12 94 88		ANKJÆR BETONVARER v/ Carl Samuelson Boeslum pr. Ebeltoft (ved vejen til Boeslum) Tlf. (06) 34 17 20
A. VOETMANN Landbrugsmaskiner Bispensgade 99 – Hjørring Tlf. (0891) – Hjørring 615	ARBEJDER SPARE- OG LÅNEKASSEN FOR AARHUS OG OMEGN Østergade 4 Aarhus Tlf. (06) 12 62 55	MØLLEBAGERIET Kongevejen 50 Ringkøbing Tlf. (073) 2 01 28
REKORD VASK Skolegade 21, Hjørring Tlf. (0891) Hjørring 2135	H. P. C. ANDERSEN & SØNNER Smedemester Østergade 27 – Holstebro Tlf. (074) 2 03 53	N. N. MØLLER & SØN A/S Autoforhandler I. P. Nielsensvej Ringkøbing Tlf. (073) 2 09 11
BLOMSTER v/ Lindberg Larsen Dronningensgade 2, Hjørring Tlf. (0891) 123	CARL SVOSTRUP Påhængsvognfabrik Galgemosevej 23, Holstebro Tlf. (074) 2 21 03	W I – LOCK SALONEN Damefrisør Bredgade 11 – Herning Tlf. (07) 12 66 33
BRDR. HYTTEL Fisk – Vildt – Fjerkræ Br. Seidelinsgade – Hjørring Telefon (0891) 59 - 1359	ESBJERG JERN- & STÅLFORRETNING Østergade 4 Esbjerg Tlf. (051) 2 26 00	»PRIMA« Konfektion v/ Kaj P. Krøjgaard Bredgade 5 – Herning Tlf. (07) 12 08 34 – 12 33 80
Tømrermester MALTHE CARLSEN Digetvej 9 – Frederikshavn Tlf. (084) 2 18 42	VESTI ANDERSEN Tømrermester Storegade 133 – Esbjerg Tlf. (051) 2 33 78	BRDR. LYKKEGAARD Cementstøberi Triersvej 29 – Herning Tlf. 07 – 12 10 17
B.P. FREDERIKSHAVN DEPOT v/ Sven Løvig Frederikshavn Tlf. (084) 2 28 00	KØBMAND CHRIS Børge Petersens gl. forretning Adelgade 29 – Ebeltoft Tlf. (06) 34 10 15	JOHANNES SØRENSEN Entreprenørfirma (Frode Sørensen) Årslev Vase pr. Randers Tlf. (064-9 93 11) Nørup Årslev 15
ERIK MUNK Slagtermester Danmarksgade 59, Frederikshavn Tlf. (084) 2 10 13		

firserne kom der rigtig gang i brydningen af malmen. I 1895 erhvervede OFWJ og FLJ aktiemajoriteten i ÖKJ, og dermed var hele forbindelsen fra Ludvika til Oxelösund samlet under en fælles ledelse; endelig i 1896 dannedes, med hovedkontor i Stockholm: Trafikaktiebolaget Grängesberg-Oxelösund (TGO) – populært sagt – det nuværende »Holding Company«: Grängesbergbolaget – for at samordne bane- og minedriften. I 1931 udskiltes jernbaneselskaberne og havnen i Oxelösund atter til en selvstændig afdeling: TGOJ, med hovedkontor i Eskilstuna.

Faste anlæg

TGOJ trafikerer i dag en strækning på 327 km (»datterselskaberne« Storå-Stråssa Järnväg og Storå-Guldsmidshyttans Järnväg medregnet) – se *oversigtskortet på det løse bilag*. Sporvidden er 1435 mm, der er anvendt 41 og 43 kg/m skinner og største hastigheden er: Ludvika-Frövi: 80 km/t, Frövi-Köping: 100 km/t, Valskog-Rekarne og Kolbäck-Oxelösund: 90 km/t. Strækningerne er elektrificerede (vekselstrøm 16.000 volt, 16 2/3 Hz, men elektrificeringen er først afsluttet på et forholdsvis sent tidspunkt. Dette hænger sammen med banens – i adskillige år – usikre skæbne. TGOJ havde allerede i 1940 fuldt udarbejdede planer om en elektrificering, men netop dette år vedtog den svenske rigsdag en lov om nationalisering af det svenske privatbanenet. Først i 1951 afklaredes TGOJ's fremtidige stilling – der afsluttedes en såkaldt koordineringsaftale med SJ (om fælles takster, vognbenyttelse m. v.), som medførte praktisk taget de samme fordele for trafikanter og personale, som der ville være opnået ved en nationalisering. Elektrificeringsarbejderne påbegyndtes og hovedstrækningen Ludvika-Oxelösund åbnedes for elektrisk drift i etaper (se nedenfor) i årene 1953–1956. (Strækningen Köping-Frövi var allerede elektrificeret i 1947 ved SJ's foranstaltning for at muliggøre gennemløb af elloko-fremførte tog Stockholm-Västerås-Örebro). El-drift påbegyndtes på de enkelte strækningsafsnit således:

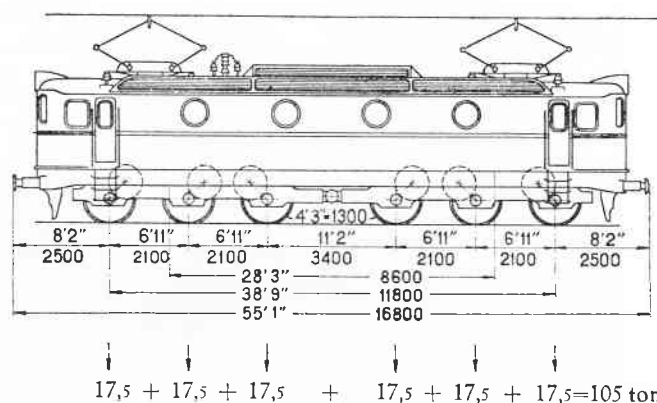
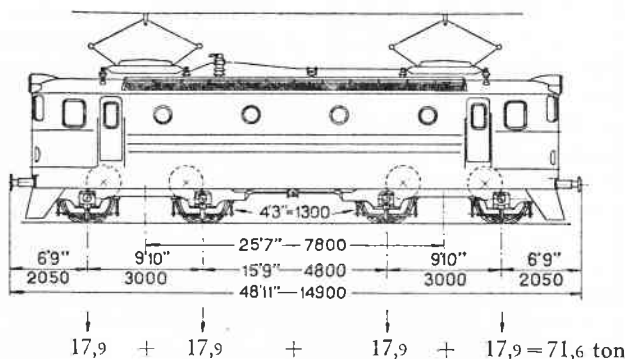
7. 6. 1947	Köping-Frövi
12. 12. 1953	Oxelösund-Eskilstuna
1. 9. 1954	Eskilstuna-Valskog
1. 9. 1954	Rekarne-Kolbäck
29. 12. 1955	Frövi-Grängesberg
3. 6. 1956	Grängesberg-Ludvika
3. 6. 1956	Silverhøjden-Kisstjärn (SMJ)
24. 10. 1959	Storå-Stråssa
5. 4. 1962	Storå-Guldsmidshyttan

TGOJ er, næst efter rigsgrænsebanelen, Sveriges tungest trafikerede strækning på den 273 km lange strækning fra Grängesberg malmbanegård til Oxelösunds havn, løber dagligt 5–6 malmtoget med stammer på 60 tre-akslede malmvogne, hvilket giver en samlet togvægt på 2400 tons; højeste hastighed for malmtoget er 50 km/t, men der arbejdes på, som det vil fremgå af afsnittet om det rullende materiel, at forøge denne hastighed.

Havde TGOJ været »langt bag efter« med elektrificeringen – i forhold til baneelektrificering i Sverige i almindelighed – så fik selskabet revance ved allerede i 1954 at bestille et af Europas første store fjernstyringsanlæg. Pudsigt nok er TGOJ's CTC-anlæg (CTC er den »officielle« betegnelse) ikke af svensk fabrikat, men fremstillet af det tyske firma »Siemens & Halske AG«. Anlægget blev ibrugtaget i etaper i årene 1958–1963 (undtaget er nu kun selve Oxelösund station, der forventes indkoblet i efteråret 1968), og hele banen fjernstyres fra en »CTC-central« beliggende i Skogstorp syd for Eskilstuna.

Rullende materiel

Ved overgangen til elektrisk drift (1954) rådede TGOJ over ikke mindre end 79 stk. damplokomotiver af en lang række typer; kendte langt udenfor Sveriges grænser er de tre damp turbine-maskiner, litra M3t, bygget af NOHAB i årene 1929–1936. Disse maskiner eksisterer stadig (nr. 71 kørte for Svenska Järnvägsklubben i sommeren 1966 – se forsidebilledet i JERNBANEN, nr. 5/66), men damplokomotivernes antal er nu reduceret til 13 stk., samtlige hensatte.

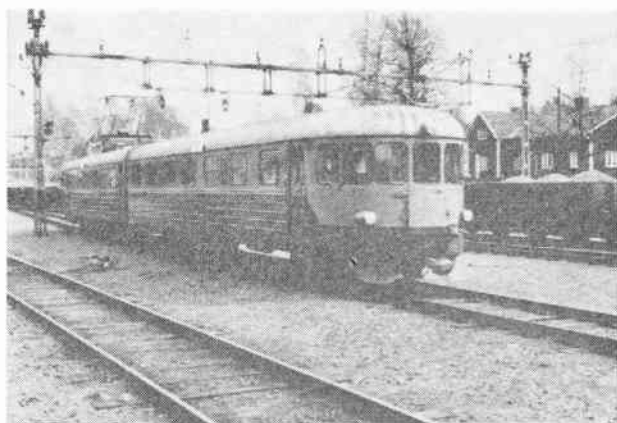
Skitse-tegninger af TGOJ el-loko, litra Bt (øverst) og litra Ma (nederst). Tegninger: ASEA.

TGOJ's elektriske lokomotivpark omfatter fire typer, hvoraf de tre er konstruktioner, der er »overtaget« fra SJ, medens én (litra Bt) er en selvstændig TGOJ konstruktion. De to vigtigste typer, litra Bt og Ma, er begge udstyret med et lige antal aksler, der hver drives af en 750 hk enfasemotor. Litra Bt er fire-akslet (Bo'Bo') og anvendes i person- og godstog; litra Ma er seks-akslet (Co'Co') og anvendes hovedsagelig i malmtoget. Litra Bt, nr. 301–311 har følgende data: Total effekt – 3000 hk, maks. hastighed – 105 km/t, totalvægt – 71,6 tons; litra Ma, nr. 401–408: total effekt 4500 hk, maks. hastighed – 105 km/t, totalvægt – 105 tons. Det elektriske udstyr er leveret af ASEA i Västerås, medens ansvaret for de mekaniske dele er fordelt på Nydqvist & Holm AB (NOHAB) i Trollhättan for litra Bt's vedkommende, for litra Ma, på AB Svenska Järnvägsverkstäderna, afdelingen i Falun. I begge lokomotivtyper er indbygget anordninger for multipelkørsel, og da alle maskiner er gearet for samme højeste hastighed, har man mulighed for at tilpasse lokomotiveffekten nøjagtigt efter det foreliggende behov med fra fire til tolv drivende aksler med et akseltryk fra 17,3–18,1 tons.

MIDTJYLLAND RANDERS STORVASKERI Tlf. (064) 2 57 11 Renseriet Tlf. (064) 2 86 31 Randers Kittelservice Tlf. (064) 2 75 44	SLAGTERIUDSALGET Nygade 20 – Ølgod Tlf. (052-4 62 11) Ølgod 176 KNUD PETERSEN Installatør Himmerlandsgade 54, Aars Tlf. (086-2 10 37)	VARDE PRIVATBANER Vestbanegården, Varde Tlf. (052) 2 13 98
N. STOFFREGEN Blikkenslager Stemannsgade 11, Randers Tlf. (064) 2 09 36 Kobber-, bly- og skiferdækker Vand, gas, sanitet, varme	RYOMGAARD REALSKOLE Ryomgaard Tlf. (063) 9 57 11 – Ryomgaard 2	WILLIAM BRIX Manufaktur Spindlerhus – Fredericia Tlf. (059) 2 12 42
RANDERS BLIKKENSLAGERES A/S Hobrovej 6 A, Randers Tlf. (064) 2 45 13 Vand, gas, sanitet, varme Blikkenslagerarbejde	PEDER MIKKELSEN Bager Storegade 5, Farum Tlf. (073) 7 21 11 - 32	»JYDEN« Frugt – Grønt- og blomster
RANDERS DAMPFARVERI Vestergade 8, Randers Tlf. (064) 2 03 24	OVE CHRISTENSEN Bagermester Nørregade 44 – Vejen Tlf. (053) 6 00 54	Sjællandsgade 92, Fredericia Tlf. (059) 2 17 95
A/S RANDERS-HADSUND JERNBANE Rosenørnsgade – Randers Tlf. (064) 2 08 26	JASON Lædervareforretningen Kongensgade 98 Tlf. 2 35 34 Esbjerg	POUL PETERSEN'S TOBAKSVARER Horsens Tlf. (05) 62 32 00
M. ANDREASEN & SØN Garmestre Vardevej 14 – Vejle Tlf. (0581) 1830	NORDISK GULF-GAS Vestergade 24 Varde Tlf. (052) 2 11 56	
SALGSCENTRALEN FOR JERN- OG METAL v/ Bent Nielsen Flegmade 14–16, Vejle Tlf. (0581) – Vejle 5655	TH. NIELSEN Blomster Smedegade 27 – Varde Tlf. (052) 2 02 21	VIBY MASKINSTRIKKERI Langtoftevej 9–11 – Viby J. Tlf. (06) 14 17 06
K. N. ØSTERGAARD Entreprenør Bakkevej 1, Vejle Tlf. (0581) – Vejle 3471	BRANDE SOGN'S SPARE- OG LAANEKASSE Tlf. (0718) Brande 65	SVEJBÆK RISTE- og MÅTTEFABRIK Svejbæk Tlf. (06) 82 60 55 - 82 60 79
KØD – FLÆSK – PÅLÆG Hjemmelavet pålæg og salat Køb det bedste – det gør vi! Kr. Magaard Søndergade 27 – Vejle Tlf. (0581) 2700		VEMB-LEMVIG-THYBORØN
SKJERN BRØDFABRIK Bredgade 74 – Skjern Tlf. (073) 5 00 60	STRUER PAPIR-COMPAGNI Jyllandsgade 3 – Struer Tlf. (078) 5 05 09	JERNBANE
HOED KALKVÆRK Balle – Jylland Tlf. (063-82711) Balle 16	A/S O. BENDIX TØMMERHANDEL Struer – Tlf. (078) 5 05 00 – en central for byggematerialer	A/S MOTOR COMPANY Låsbygade 73–77 Kolding Tlf. (055) 2 36 77

Som tidligere nævnt fremføres 5-6 2400 tons malmtog dagligt, hvilket sammenlignet med for eks. rigsgrænsebanen er et forholdsvis lille antal, og trafikkapaciteten er da også langt fra udnyttet. Årsagen til, at der fremføres så store tog er, at man vil spare på den dyre arbejdskraft. Det ville fra et rent lokomotiv-anskaffelses-synspunkt have været noget billigere med mindre lokomotiver og flere tog. Topografien medfører forøvrigt, at et malmtog, som er startet fra Grängesberg, der er beliggende 286 m over havet, af egen vægt kan rulle tværs over Sverige ned til kysten ved Oxelösund, og det har vist sig ved målinger, at effektforbruget for de tomme vognes tilbagetransport bliver omtrent den samme, som for det lastede togs nedtur. De øvrige typer af el-lokomotiver er: Litra Hg, nr. 201-207, et 1760 hk (Bo'Bo') lokomotiv for mindre person- og godstog, samt det velkendte 700 hk rangerlok, litra Ub, nr. 501-505. Litra Hg er bygget af ASJ i Falun, litra Ub af Motala Verkstad; de elektriske dele er fra ASEA.

TGOJ råder endvidere over 11 stk. diesel-hydrauliske ranger-lokomotiver af tysk fabrikat (Deutz), litra V og V1, samt 1 stk. af svensk fabrikat (ASJ/Falun), litra Vo1, samt lige for tungere rangering. Lokomotorernes (traktorenes) antal indskrænker sig til 9 stk. af svensk og tysk fabrikat.

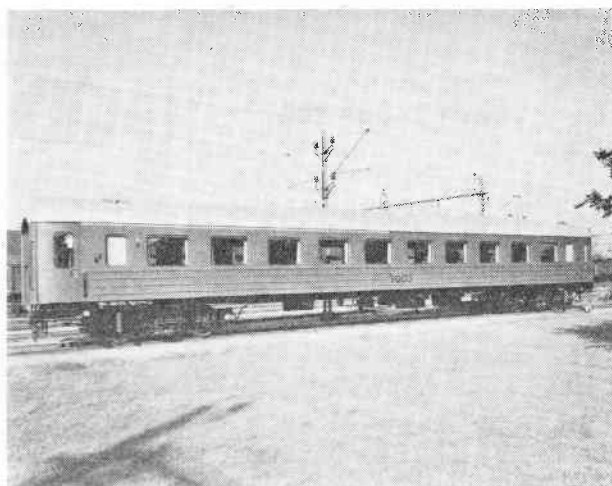
Yoa 202 motorvogns-sæt på Kopparberg station.

Foto: Erik B. Jonsen.

Ligesom hos SJ spiller skinebussen en stor rolle i den daglige persontrafik hos TGOJ, og banen har gjort hele den tekniske udvikling med - fra tredivernes første typer med trækarosseri frem til halvtredsernes typer med stålvoxnkasse. Alle disse køretøjer er nu solgte eller udrangerede; som bekendt ejer HFHJ og GDS hver én tidligere TGOJ skinebus-rejsegodsvogn og OHJ/HTJ købte 2 stk. motorvogne og 4 stk. påhængsvogne af »stålserien« fra 1951. TGOJ afvikler i dag trafikken med to typer el-motorvogne, et 4-vognstog, litra Yoa 104 (3 stk.) og et 2-vognstog, litra Yoa 202 (10 stk.). Begge typer er leveret fra firma »Hilding Carlsson« i Umeå i hhv. 1956/57 og 1958/59 - den elektriske udrustning er fra ASEA i Västerås. Det indre udstyr har været meget rosende omtalt i den svenske presse, der udnævnte togsættene til Sveriges »drömtåg«. Til trods for at Yoa 104-togsættene kun er ti år gamle, gennemgår de p. t. en fuldstændig modernisering af det indvendige udstyr.

Banens egentlige personvognspark har i de seneste år været ude for en særdeles drastisk nedskæring, og den består i dag kun af 19 stk., hvor 11 stk. er trævogne, der forventes ud-

rangeret senest i løbet af 1968. Af stålvoxnene bør omtales 4 stk., der i 1957 leveredes fra »Kockums Mekaniska Verksstad« i Malmö. Disse vogne, som fabrikanten har megen ære af, hørte på et vist tidspunkt til de bedste i Europa; der leveredes 2 stk. kombinerede 1./2. klasse vogne (litra ABo, nr. 6 og 7) og 2 stk. rene 2. klasse vogne (litra Bo, nr. 53 og 54); disse vogne var de første siddevogne i Sverige med »Minden-Deutz«-bogier. (De øvrige 4 stk. stålvoxn er identiske med SJ's standard-type fra fyrrene, de er bygget i 1948/49) 1 stk. litra ABo og 3 stk. litra Bo8f).

TGOJ personvogn (1./2. klasse), litra ABo, nr. 7.

Foto: Kockums.

TGOJ's godsvognspark omfatter ca. 2200 vogne, hvoraf halvdelen er tre-akslede åbne vogne for malintransport med en bærevne på ca. 40 tons. Ved elektrificeringen forsøgte man at forøge den for omtalte største hastighed for malmtog fra 50 til 60 km/t for at nedsætte vognenes omløbstid. Forsøgene måtte imidlertid hurtigt afbrydes, da de tre-akslede vogne påvirkede sporet for voldsomt. Fremtidens malinvoxn bliver en bogievogn, og banen har i en række år haft et par forsøgsvogne af denne type i drift, uden man dog er nået frem til en endelig udformning. I en overgangsperiode har man foretaget en meget omfattende modernisering af den bestående malinvoxnspark. De øvrige godsvogne omfatter i hovedsagen typerne, litra G (lukkede vogne) og litra O(åbne vogne, bl. a. for tømmertransport).

Inspektionslokomotiv, litra Q13.

Foto: Erik B. Jonsen.

MIDTJYLLAND SCHADES PAPIRINDUSTRI A/S Vestjyllands Papirfabrik Ø. Fælledvej, Skive Tlf. (0751) 2222	FONA RADIO Vestergade 64 Odense Tlf. (09) 12 33 68	J. KLITSØ Ingeniørfirma Broholmsvej 10 Glostrup
WESTON TÆPPEFABRIK Christian X's vej 104, Viby, Jylland Tlf. (06) 14 21 44	NYBORG HOBBYFORRETNING Kongegade 19 Nyborg Tlf. (09) 31 19 84	A/S DANSK PRESSEFABRIK Carl Jacobsensvej 16 København – Valby
BRYGGERIET »ODIN« Viborg Tlf. (0761) Viborg 36	KØBENHAVN & OMEGN 	SJÆLLAND AUTOLAKERERI v/ Torkild Hansen Lyngvej pr. Allerød Tlf. (03-277) 264
SYDJYLLAND J. C. LAUSTSEN Aut. elektro-installatør Tinglev Tlf. (046) – 4 48 12	V. EGHOLM HANSEN Frisør Stationsvej 1 – Farum Tlf. 95 10 27	NORDISK SAV- OG FINÉRVÆRK Gadstrup – Sjælland Tlf. (03) 390 – 266
M. SCHRØDER Begravelsesforretning Ramsherred 31 – Aabenraa Tlf. (046) 2 20 12	IKAST ISOLERING A/S Gungevej 2 – Hvidovre Tlf. 78 54 34	GLOBE AUTOMATIC Håndværkervænget 1 Greve Strand
SVEND KIRCHHEINER Vestergade 7 – Tønder Tlf. (046) 2 20 45	MASKINFABRIKKEN NORVA A/S Skaftervej 6 – NV	DRONNINGMØLLE AUTOVÆRKSTED Dronningmølle Tlf. 173
FYN HARALD HALBERG Møllergade 20 – Svendborg Tlf. (09) 21 31 17	NORDISK KONSERVATIONS LEKSIKON A/S Forlaget Danmark A/S Frederiksholms Kanal 18 København K Tlf. 12 91 92	FREDERIKSVÆRK TRÆLASTHANDEL A/S K. A. Larsensgade 1 Frederiksværk Tlf. 6
MURUD MØBELFABRIK I/S Morud – Fyn Tlf. (09) 96 40 69	DANATEX Bogtryk Svanholmsvej 3 – V Tlf. EVa 2960	ØSTSJÆLLANDS JERNBANE Tog og busser Haarlev Tlf. (03) 686 – Haarlev 19
	DANSK VANDRELAUG Vesterbrogade 35 – N Tlf. 21 14 93	BORGMESTERKONTORET Køge Tlf. Køge 2222
	LAURITZ CHRISTENSEN Salgslokaler Søtorvet 1–3 – K Tlf. 15 55 12	
	BOLIG-FORUM A/S Hovedvejen 118 – Glostrup Tlf. 96 58 00	

Af tjenestevognparken skal kun nævnes 2 stk. tysk-byggede dieseldrevne tårvogne (inspektionslokomotiver) for revision af køreledning (litra Q13); disse vogne er identiske med litra VT 55 hos DB. Vognene er rullende værksteder; på taget er, foruden gondolen, anbragt en kontrol-strømaftager. Højeste hastighed for litra Q13 er 90 km/t, men »kontrolle-ren« kan stilles til så lav en hastighed som 5 km/t. Køretøjerne er udstyret med almindelige buffer og træktøj, og de kan medgives 40 tons »på krogen«, ved rangerbevægelser dog maksimalt 200 tons.

Oversigt over TGOJ's rullende materiel pr. 1. jan. 1967.

Damplokomotiver	13
Elektriske lokomotiver	32
Diesel-lokomotiver	12
Inspektionslokomotiver	2
Traktorer	9
Motorvogns-togsæt	13
Inspektionsmotorvogn	1
Personvogne	19
heraf: 1./2. kl. (stål)	3
1./2. kl. (træ)	3
2. kl. (stål)	5
2. kl. (træ)	8
Rejsegodsvogne	14
Godsvogne	2168
heraf: lukkede vogne	469
åbne vogne	611
specielle vogne	62
malmvogne	1026
Tjenestevogne	162
Private godsvogne	44

★

Det vil fremgå af ovenstående, at der er satset hårdt på at gøre TGOJ til et effektivt led i den svenske transport-industri. Må den industriregion banen gennemløber fortsat forstå at gøre brug af dette moderne trafikapparat.

Kommende møder og udflugter

Lørdag den 26. august og søndag den 27. august. Studiebesøg hos Trafikaktiebolaget Grängesberg-Oxelösunds Järnvägar (TGOJ) og udflugt på Museiföreningen Östra Södermanlands Järnväg (Mariefred-Läggesta).

Planen for rejsen er:

Afg. København Havnegade kl. 20.00
(fredag aften)

Ank. Örebro C. kl. 5.54

Efter indtagelse af morgenmad afrejse (kl. 7.35) med plan-tog 4842 i »vort eget« Yoa 202-togsæt via Frövi til Gränges-berg Malmbanegård. Besigtigelse af banegården og maskin-depotet, der indeholder samtlige typer af TGOJ's endnu eksterende damplokomotiver, bl. a. turbine-maskinen, litra M3t. Kørsel med malmtoget 7901 fremført af el-loko, litra Ma,

til Kopparberg. Besigtigelse af værksted og banegård. Frokost. Kørsel med ekstratog (Yoa 202) til Storå – og videre til Stråssa (148 m. o. h.) – strækningen befares normalt ikke af personførende tog. Via Storå fortsættes til Arboga (via det direkte spor udenom Frövi) og Eskilstuna (ank. kl. 17.25). Besigtigelse af maskindepotet og værksteder. Indkvartering på hotel. Middag. Aftenen til fri disposition. Overnatning.

Søndag. Afg. kl. 9.00 (stationspladsen) med TGOJ-bus til Mariefred (ank. kl. 10.15). Besøg hos ÖSIJ – kørsel til og fra Läggesta – besigtigelse af det rullende materiel m. v. Frokost. Afg. kl. 14.00 med TGOJ-bus til Skogstorp (CTC-centralen syd for Eskilstuna). Afg. Skogstorp kl. 16.35 med ekstratog (el-loko, litra Bt og personvogne med åbne endeperroner). Skiftevis kørsel på lokomotivet. Oxelösund ank. kl. 18.00 – besigtigelse af banegård og havn (bl. a. de moderne vogn-vendere for tømming af malmvognene). Middag. Afg. Oxelö-sund kl. 20.35 med ekstratog direkte til Flen.

Afg. Flen kl. 21.41
(ekstraord. stop)

Ank. København H. kl. 6.45
(mandag morgen)

Hver deltager vil få udleveret nøjagtig rejseplan, særtogsanmeldelser, kort over TGOJ, beskrivelse af turbine-maskinen, litra M3t, fortegnelse over rul-lende materiel m. v.

Tilmeldelse sker ved – senest den 10. august at indsatte kr. 132,00 på postgiro 673 94, adresseret P. Thomassen, Strandvejen 201, Hellerup. (Dette beløb dækker jernbanerejsen til og fra TGOJ, kørs-len på TGOJ, busrejsen til og fra Mariefred, kørs-len på ÖSIJ – men ikke evt. sovevogn, overnatning i Eskilstuna og forplejning). Værelsesreservation foretages af DJK. Enkeltværelsespris: Sv. kr. 21,00, seng i dobbeltværelse: Sv. kr. 15,00 (begge priser incl. service). Betaling for overnatningen erlægges af den enkelte deltager direkte til hotellet. Angiv på postgirotalonen om overnatning ønskes i »enkeltvæ-relse« eller »dobbeltværelse«. Ønskes sovevogn (fra Malmö til Örebro og fra Flen til København – eller blot én af vejene) angives på postgirotalonen: »So-vevogn udrejse« hhv. »sovevogn hjemrejse« og be-taling for soveplads, da kr. 25,70 pr. nat indbetales samtidigt med turbestillingen (se ovenfor).

Yderligere oplysninger kan indhentes ved hen-vendelse til Erik B. Jonsen, Esthersvej 19 B, Helle-rup, tlf. (01 43) Helrup 6850.

★

DJK's nordjyske afdeling arrangerer udflugt på strækningerne Ålborg-Hadsund og Hadsund-Ran-ders (med kørsel på smalspor i Pinstrup mosebrug) søndag den 3. september.

Nærmere oplysninger fås hos: Trafikassistent S. P. Laursen, Falkevej 7, Randers (mod indsendelse af 60 øre i frimærke).

MØN – LOLL. FALSTER MUSSES EFTF. v/ V. O. Andersen entreprenørfirma Vestergade 54 Maribo – Tlf. 22	SKOTØJSHUSET Østergade 18 Maribo Tlf. (03-885) 159	MOGENS EDVARDSEN Købmand Bandholm Tlf. (03) 888 - 65
E. HANSEN Sadelmager- og tapetserermester Vestergade 45 Maribo – Tlf. 03 - 885 - 1099	BP – MARIBO DEPOT Østre Landevej 46 Tlf. 1060 - 1360	BØRGE ANDERSEN Murermester Tlf. (03-888) Bandholm 114
HUNSEBY BRØDUDSALG v/ Finn Winther Nielsen Hunseby pr. Maribo – Tlf. 03 - 885 - 418	F. F. JØRGENSEN'S EFTF. Jern og metaller Nakskov Tlf. 312 - 1012	AAGE PEDERSEN Installatør Stationsvej Bandholm – Lolland Tlf. Bandholm 55
ELLENS BLÅ BILER kører dag og nat Tlf. Maribo 854	Støt dansk arbejde N. K.	FALSTERGARN – SPINDERIET A/S Slotsgade 43 Nykøbing Falster Tlf. (03) 85 18 11
ANDESTRUP SMEDE- OG MASKINFORETNING v/ smedemester Josef Pedersen Andestrup pr. Maribo Tlf. 03 - 885 - 513	THOMSENS HOTEL Tilegade 53 Nakskov Tlf. (03) 925 – Nakskov 400	
MEJERIET »LOLLAND« Vesterbrogade 52 Maribo Tlf. 1174	KARL MERTZ Landbrugsmaskiner Orebyvej 9 Saxkøbing Tlf. (03) 89 41 99	WALTHER JOHANSEN Autoværksted Birket Tlf. Birket 34
»BEKLÆDNINGSMAGASINET« Østergade 14, Maribo Tlf. (03) 885 – 102		
CHR. E. PEDERSEN'S EFTF. v/ Ejner Andersen Autoforretning Maribo Tlf. (03) 885 - 368	VESTERGADES FARVEHANDEL Vestergade 17 Saxkøbing Tlf. (03) 89 47 37	HORSLUNDE BRYGGERI Horslunde Tlf. Horslunde nr. 15
»BYFOGEDGÅRDEN Maribo		

Jernbanenyt - kort fortalt

må desværre udgå denne gang på grund af pladmangel. Medlemmerne må trøste sig med »Damplokomotiverne løb«, der medfølger på det løse bilag. (God fotojagt i sommerferien!)

Det nye MZ-lokomotiv indsættes - efter prøvekurslernes afslutning medio juli - i følgende løb i 1. distrikt: 375-374-4-2197 (nat efter hverdage) / 1193-8193 (nat efter søndage). 2197 er godstog; Gb. afg. 23.12 - Rf. ank. 4.47 - 8193 er tom maskine; Nf. afg. 1.40 - Rf. ank. 2.03; de øvrige løb kan findes i »Togplan« og »Danmarks Rejseforbindelser«, plan 15.

*

I oversigten over nedlagte jernbanestrækninger (JERNBANEN, nr. 4/67) havde der - på side 21, venstre spalte - desværre indsneg sig en række trykfejl - de kan rettes således:

Sønderborg-Mommark Færge - nedlagt 27.05.62

Langlandsbanen - nedlagt 29.09.62

Køge-Ringsted - nedlagt 31.03.63

Skive-Vestsalling - åbnet 10.12.24.

Langlandsbanens officielle nedlæggelsesdag skulle have været den 30. september, hvor der skulle have været kørt posttog, disse erstattedes af biler.

P. T.

Forlaget A/S Ynico har atter udgivet en bog i forlagets »grønne serie« om danske privatbaner: Ib V. Andersen: Kalvehavebanen. Bogen, der kan fås gennem boghandelen, vil blive anmeldt i næste nummer af JERNBANEN. Pladmangel er ligeledes årsag til, at bl. a. en »anmeldelse« af »H-turen« i maj må udskydes til JERNBANEN's nr. 6/67, der udsendes i begyndelsen af september.

*

Foreningens mangeårige »forbindelsesofficer« hos statsbanerne, overtrafikassistent Kjeld Winckelmann (1. distrikts udflugtsrejseafdeling) har modtaget en ærefuld udnævnelse som DSB's repræsentant hos NSB i Oslo.

K. Winckelmann har været foreningen til uvurderlig hjælp ved planlægning og foranstaltning af udflugter, og han har haft evnen til at røgte sit hverv på en måde, så han altid samtidig var »statsbanernes mand«. Bestyrelsen vil savne ham - men ikke glemme at ønske ham held og lykke med de nye job.

Stillingen som chef for »1. distrikt - udflugtsrejser« er overtaget af overtrafikassistent B. O. Bentsen. Må vi ønske herr Bentsen velkommen - og udtrykke håbet om - at han er advaret.

EBJ

Foreningsnyt

Referat af generalforsamlingen

Til den ordinære generalforsamling i Folkets hus den 25. april var mødt ca. 150 medlemmer. Formanden, politiadvokat Birger Wilcke bød velkommen og foreslog byretsdommer Jul. Paulsen som dirigent. Byretsdommeren valgtes énstemmigt og gav straks, efter at have konstateret generalforsamlingens lovlighed, ordet til formanden for aflæggelse af beretning for det forløbne år.

Formanden redegjorde for de ekstraordinære generalforsamlinger, der i årets løb var afholdt i forbindelse med forhøjelsen af kontingentet og for de tilskud og gaver fra medlemmerne, der var tilgået foreningen. Så omtalte møder og udflugter, og der redegjordes for planerne for udflugter i den kommende sæson. Der var udgivet 3 nye bøger i DJK's serie om danske privatbaner, nemlig om Helsingør-Hornbæk-Gilleleje Banen, Lyngby-Vedbæk Jernbane og om Maribo-Torrig Jernbane. Anskaffelse af jernbanemateriel omtalte, og formanden forklarede, at der nu kun var få ting tilbage, som ønskedes bevaret. »Museumstoget« havde haft en udmærket sæson og samarbejdet med turistforeningen i Maribo og med »Veteranskibsklubben« var forløbet gnidningsløst, selv om »Veteranskibsklubben« fra og med sæsonen 1967 har trukket sig ud af samarbejdet. I stedet har Maribo turistforening (som omtalt i »Jernbanen« nr. 4/67) anskaffet m/s »Saxholm« (ex »Friesland«). En del interne stridigheder mellem medlemmerne imellem havde givet anledning til uro på arbejdsholdene. Bestyrelsen havde nedsat et driftsudvalg og et maskinudvalg, begge bestående af medlemmer med »fingeren på pulsen«, til at varetage den daglige drift, der i øvrigt vil blive fortsat efter samme retningslinier som tidligere.

Herefter fik næstformanden, lokomotivfører Svend Jørgensen ordet for aflæggelse af beretning om istandsættelse og vedligeholdelse af jernbanemateriellet og arbejdsholdenes arbejde i øvrigt. Svend Jørgensen indledte med at minde et af arbejdsholdenes flittigste medlemmer, Robert Jørgensen, der efter nogen tids sygdom var afdød ved døden i november. Svend Jørgensen omtalte planerne om damplokomotorkørsel mellem Mariager og Handest og redegjorde i øvrigt for de forskellige arbejder. Til arbejdsholdenes medlemmer agtedes udsendt et særligt blad, »Oliesprøjten«, der skulle koste kr. 10,00 om året for 8-10 numre. I dette blad kunne bl. a. omtales de forskellige arbejder, der skulle udføres o. s. v.,

ting der ikke ville være plads til i foreningens tidskrift »Jernbanen«. Også Svend Jørgensen kom ind på de interne stridigheder i maskinafdelingen, men håbede, at der nu, efter et møde mellem nogle af de implicerede, ville kunne blive fred, og han formandede parterne til at gøre deres yderste for at skaffe fred. Sluttelig omtalte Svend Jørgensen, at der p. t. afholdtes et fyrbøderkursus, bl. a. med instruktører fra DSB.

Efter at formandens og næstformandens beretning var godkendt, havde et par medlemmer ordet for at fremsætte spørgsmål. Herefter forelagde kassereren, Mogens Bruun regnskabet, for hvilket der blev givet decharge. – Til generalforsamlingens næste punkt, valg af medlemmer til bestyrelsen, var der ikke kommet forslag, hvorfor alle valg var genvalg.

Der var ikke indkommet forslag til generalforsamlingens punkt 5, men til punktet »Eventuelt« var der fra hr. Bjarne Jensen indkommet anmodning om en redegørelse for forholdene på arbejdsområdet i Maribo. Formanden svarede herpå, at han ikke mente, det kunne tjene noget formål stadig at drøfte dette emne, da der dagen før generalforsamlingen havde været afholdt et »mæglingsmøde« hos ham. Hertil sluttede flere medlemmer sig, hvorefter Bjarne Jensen meddelte, at han selvfølgelig ville blive i foreningen som menigt medlem, men ikke mere ville kunne arbejde på arbejdsområdet eller som lokomotivfører. Indlægget afsluttedes med et særdeles personligt angreb på et af foreningens medlemmer for at være anstifteren af de omtalte urolige forhold.

Kl. 22.10 kunne dirigenten takke medlemmerne for god ro og orden og afslutte den ordinære generalforsamling.

Poul Skebye Rasmussen.

DJK's bogserie

Husk – ingen sommerferie uden en DJK publikation – har De læst om den nye »nr. 19« på side 3?

Bogserien omfatter nu:

1. Næstved-Præstø-Mern Banen	kr. 8,50
2. Maribo-Bandholm Jernbane	udsolgt
3. Hørve-Værsløv Jernbane	udsolgt
4. Fortegnelse over danske jernbaners motor- materiel, 1. del (motorlokomotiver, motor- vogne, S-tog, lyntog m. v.)	kr. 10,00
5. 2. del (forsøgsvogne, skinnebusmateriel samt supplement til 1. del)	kr. 15,00
6. Nakskov-Rødby Jernbane	kr. 12,00
7. Museumsbanen og Maribo-Bandholm Jernbane	kr. 3,00
8. Langelandsbanen	kr. 16,00
9. Vejle-Give Jernbane	kr. 12,00
10. Kolding-Egtved Jernbane	kr. 15,00
11. Nakskov-Kragenæs Jernbane 1915-1965	kr. 12,00
12. Skagensbanen 1890-1965	kr. 12,00
13. Vodskov-Østervrå Banen	kr. 14,00
14. Hjørring-Albæk og Hirtshalsbanen 1925-1965	kr. 12,00
15. Stubbekøbing-Nykøbing-Nysted Banen	kr. 20,00
16. Helsingør-Hornbæk-Gilleleje Banen	kr. 19,00
17. Lyngby-Vedbæk Jernbane	kr. 25,00
18. Maribo-Torrig jernbane	kr. 15,00
19. Dansk Jernbane-Klub. Museumsbanen Mari- bo-Bandholm. Fortegnelse og beskrivelse af dens rullende materiel	kr. 10,00

Publikation nr. 4 er næsten udsolgt.

Bøgerne kan erhverves ved indbetaling af ovennævnte beløb + porto (kr. 0,50 pr. publikation – nr. 15, 16 og 17 dog kr. 1,50 pr. publikation) på postgirokonto 6 73 94, P. Thomassen, Strandvejen 201, Hellerup. Ved køb af tre bøger – eller flere – er portoen i alt kr. 2,00.

Sekretariatet er lukket i juli måned – bøger m. v. ekspederes dog lejlighedsvis.

Museumstoget

Nordjyske afdeling meddeler:

Medens disse linier skrives, er det endnu uvist, om vi kommer til at køre på strækningen Mariager-Handest i sommer. Det er forsikringsspørgsmålet, der endnu er uafklaret.

VL TJ nr. 7, som skulle være hovedtrækraft, er køreklar. Den har i vinterens løb fået foretaget de nødvendige reparationer bl. a. er det ene forløberleje fornyet; endvidere har der været foretaget et par opfyringer og prøvekørsler på stationsarealet i Mariager, så maskinen er køreklar og venter kun på afgangssignalet. Bliver forsikringen også »klar«, er vi parate i Mariager. Nærmere oplysninger om driften kan De få hos:

S. P. Lauersen, tlf. (06) 42 65 84 (Randers),

K. E. Nielsen, tlf. (08) 13 78 21 (Ålborg).

Knud E. Nielsen.

HHJ D 32 atter tilbage på museumsbanen

Efter et par års fravær kommer den savnede vogn i fornyet tilstand til Maribo. Vort medlem i Hammel, disponent E. Møller Nielsen, har sammen med sin hustru anvendt omkring 2000 arbejdstimer på vognen samt et meget betragteligt beløb til materialer, reservedele m. v. Altsammen gavede til DJK!

Ved velvilje fra 2. distrikts side har D 32 i nogen tid fået husly i remisen i Viborg og ellers i Thorsø, hvor arbejdet er foregået.

Tak til det arbejdsomme og gavmilde ægtepar og til andre implicerede; D 32 vil blive hilset velkommen på MBJ.

P. T.

Fotos af såvel nr. 7 som D 32 vil blive bragt i næste nummer af JERNBANEN.

Landmandsbanken Maribo

Også afdelinger i:
Saxkøbing
Rødby

SPAREKASSEN FOR LYNGBY OG OMEGN

Lyngby Hovedgade 17
Tlf. 87 72 22

Chr. P. Jensen & L. V. Timmermann A/s

Entreprenører og murermestre

Frederikkevej 7
Hellerup
Tlf. HE 9930*

Velkommen hos

Middelbo Outzen

Dametøj, parfumeri, gardiner, tæpper,
sengetøj, legetøj og cafeteria i 3 etager

Nykøbing F. – Jernbanegade 23
Tlf. (03) 85 23 41

MARIBO · TELEFON 286

Midtllands førende sommeretablisement

Stedet hvor De spiser godt

Musik og dansant til internationale
orkestre

NB. Lukket på mandage i juni, juli, august

Ole Sørensen & Co. A/S

MALKEMASKINER

Sdr. Havnegade, Kolding
Tlf. (055) 2 51 33

SVERIGE

Alt taler for tog

prisen – komforten – tiden – trygheden

billige og fordelagtige rabatrejser

SVENSKA STATSBANERS REJSEBUREAU

Hovedbanegården – København V
Tlf. 11 75 00

Aalholm Automobil Museum

Nysted-Lolland

Åbent fra maj til oktober fra kl. 10–18. – Der
udstilles over 150 biler fra årgang 1894 til 1935.
Fra 1 cylinder til 16 cylindre. –

Udstillingsareal: 3 haller på ialt ca. 2200 m²

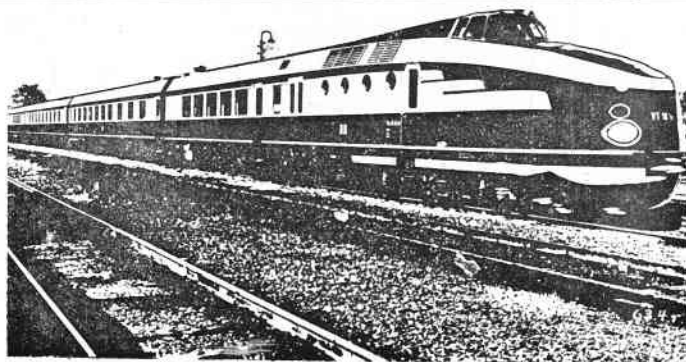
NY modeljernbane

på 600 m² m udstillingsareal, hvor togene kører
gennem tyske, schweiziske og italienske land-
skaber under skiftende belysninger.

Restaurant med varme og kolde retter. Skøn ud-
sigt over Østersøen. – Spiritusbevilling.

Entre: voksne kr. 4.00
børn kr. 2.00

Fri parkering

Rejser De helst om natten, så tag med MITROPA-sovevognen i
»Østersø-Ekspressen« fra København til Berlin
Vesterbrogade 84, København V, EVa 6866

D. D. R.s Trafikrepræsentation

Vesterbrogade 84, København V, EVa 6866

Hurtig, behagelig og sikker
er en rejse med lyntoget
NEPTUN til DDR.
Fra Berlin er der gode for-
bindelser videre til det
sydlige Europa.